

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
V KADENCJA**

Warszawa, dnia 18 kwietnia 2002 r.

Druk nr 98

**KOMISJA
OCHRONY ŚRODOWISKA**

**Pan
Longin PASTUSIAK
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Na podstawie art. 77 ust. 1, w związku z art. 76 ust. 1 Regulaminu Senatu Komisja Ochrony Środowiska wnosi o podjęcie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska i ustawy – Prawo wodne.

W załączeniu przekazuję projekt ustawy wraz z uzasadnieniem.

Jednocześnie informuję, że w dalszych pracach nad tym projektem ustawy komisję reprezentować będzie senator Adam Graczyński.

Przewodniczący Komisji
Ochrony Środowiska
(-) Adam Graczyński

USTAWA
z dnia ..... 2002 r.

o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska i ustawy – Prawo wodne

Art. 1.

W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 i Nr 115, poz. 1229) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 274:

- a) w ust. 1 w pkt 2 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje wyrazy "a także zależy od jej przeznaczenia.",
- b) w ust. 2 po wyrazie "ilości," dodaje się wyrazy "rodzaju ścieków,";

2) w art. 286 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Podmiot korzystający ze środowiska w terminie, o którym mowa w art. 285 ust. 2 przedkłada marszałkowi województwa wykaz zawierający informacje i dane, o których mowa w art. 287, wykorzystane do ustalenia wysokości opłat oraz wysokość tych opłat.";

3) w art. 290:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

"2. Rada Ministrów, w drodze rozporządzeń:

- 1) określi jednostkowe stawki opłat, o których mowa w ust. 1,
- 2) może różnicować wysokość stawek opłat w zależności od:
  - a) rodzaju gazów, pyłów, odpadów lub substancji w ściekach i temperatury ścieków,
  - b) rodzaju ścieków,
  - c) jakości i rodzaju pobranej wody oraz jej przeznaczenia,
  - d) obszaru kraju,
  - e) sposobu zagospodarowania terenu w przypadku stawek opłat za wody opadowe i roztopowe."

b) ust. 4 skreśla się;

4) w art. 294 w pkt 2 wyrazy "w odległości mniejszej niż 1 km od miejsca jej poboru" skreśla się;

5) w art. 295 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

"4. Podstawą ustalenia opłaty za wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi jest ilość substancji zawartych w ściekach pomniejszona o ilość tych substancji zawartych w pobranej wodzie, której zużycie spowodowało powstanie tych ścieków, o ile podmiot obowiązany do poniesienia opłaty dysponuje danymi w tym zakresie.";

6) w art. 310 w ust. 1 w pkt 1 po wyrazie "składu" dodaje się wyrazy "i ilości";

7) w art. 317:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

"1a. Termin płatności opłaty za korzystanie ze środowiska odracza się także na wniosek podmiotu korzystającego ze środowiska obowiązane do jej uiszczenia, jeżeli przedsięwzięcie, którego wykonanie zapewni usunięcie przyczyn ponoszenia podwyższonych opłat ujęte jest w krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych, o którym mowa w art. 43 ust. 3 ustawy – Prawo wodne i nie naruszono terminu jego realizacji, określonego w tym programie.",

b) w ust. 4 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje wyrazy "lub w ust. 1a.";

8) w art. 318 w ust. 3 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

"2a) w przypadku przedsięwzięć, o których mowa w art. 317 ust. 1a wskazanie, że przedsięwzięcie jest ujęte w krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych wraz z opisem przedsięwzięcia,";

9) w art. 319:

a) w ust. 1 po wyrazach "ust. 3" dodaje się wyrazy "i ust. 3a",

b) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

"3a. Jeżeli odroczeniu podlegały opłaty w związku z wprowadzaniem ścieków do wód lub do ziemi bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, w razie terminowego wykonania przedsięwzięcia służącego do realizacji zadań własnych gminy w zakresie kanalizacji i oczyszczania

ścieków komunalnych, właściwy organ stwierdza w drodze decyzji umorzenie odroczonej opłaty.";

10) w art. 402:

a) w ust. 1 w zdaniu drugim skreśla się wyrazy "powiększone o przychody z oprocentowania rachunków bankowych i",

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

"1a. Przychody z oprocentowania rachunków bankowych, prowadzonych w celu gromadzenia i redystrybucji wpływów, o których mowa w art. 401 ust. 1, zarząd województwa i wojewódzki inspektor ochrony środowiska przeznaczają na funkcjonowanie kontroli wnoszenia tych należności.",

c) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

"2a. Zarząd województwa przed przekazaniem na rachunek Narodowego Funduszu oraz wojewódzkich funduszy wpływów z opłat wymierzonych w drodze decyzji, o których mowa w art. 288 ust. 1, pomniejsza je o 20%, a kwotę uzyskaną z tytułu pomniejszenia przeznacza na funkcjonowanie kontroli ponoszenia opłat za korzystanie ze środowiska."

Art. 2.

W ustawie z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz.U. Nr 115, poz. 1229 i Nr 154, poz. 1803) w art. 43 po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

"3a. Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych, określi dla przedsięwzięć, o których mowa w ust. 3, w szczególności:

- 1) ogólny plan rezerw rzeczowo-finansowy,
- 2) termin rozpoczęcia i zakończenia,
- 3) harmonogram realizacji."

Art. 3.

1. Podmiot korzystający ze środowiska obowiązany do uiszczenia opłaty za wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi bez wymaganego pozwolenia i jednocześnie realizujący zadania własne gminy w zakresie odprowadzania ścieków może wystąpić z wnioskiem o odroczenie terminu jej płatności na zasadach określonych w art. 317 ust. 1a ustawy, o której mowa w art. 1, także przed dniem zatwierdzenia przez Radę Ministrów krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych, o którym mowa w art. 43 ust. 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz.U. Nr 115, poz. 1229 i Nr 154, poz. 1803).

2. W przypadkach określonych w ust. 1 marszałek województwa zawiesza postępowanie w przedmiocie odroczenia terminu płatności opłaty do dnia zatwierdzenia przez Radę Ministrów krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych.

Art. 4.

Przepisy wydane na podstawie upoważnień zmienionych ustawą zachowują moc nie dłużej, niż przez okres 3 lat od wejścia w życie ustawy.

Art. 5.

Ustawa wchodzi w życie z upływem 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Celem niniejszego projektu jest nowelizacja ustawy – Prawo ochrony środowiska, zmierzająca do zmian systemowych, regulujących problematykę opłat podwyższonych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, wychodzących naprzeciw sygnalizowanej sprawie dotyczącej nadmiernego obciążenia opłatami podwyższonymi sektora komunalnego oraz jednostek samorządu terytorialnego, jak również budżetów gospodarstw domowych. Zawarte są w nim także propozycje usprawnienia funkcjonowania funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Zmiany w art. 274 oraz w upoważnieniu zawartym w art. 290 stwarzają Radzie Ministrów większe możliwości różnicowania opłat i tym samym złagodzenia nadmiernego obciążenia budżetów gospodarstw domowych ceną z tytułu zbiorowego odprowadzenia i oczyszczenia 1 m³ ścieków, będącej pochodną wysokości opłaty ekologicznej. Zróżnicowanie wysokości stawek opłat ekologicznych w zależności od rodzaju ścieków pozwoli na wyodrębnienie dwóch zasadniczych użytkowników środowiska – przemysłu i sektora komunalnego, co umożliwi zoptymalizowanie wysokości stawek dla sektora komunalnego, a w konsekwencji przyniesie odczuwalne efekty dla odbiorcy indywidualnego. Koncepcja polegająca na różnicowaniu podmiotów korzystających ze środowiska ma swoje odzwierciedlenie w Ramowej Dyrektywie Wodnej 2000/60/EEC.

Nowelizacja proponuje również pewne modyfikacje w przepisach dotyczących opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych w zakresie poboru wód i wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi. Z uwagi na możliwość wystąpienia nadmiernych obciążeń finansowych dla podmiotów korzystających ze środowiska, wprowadzono całkowite zwolnienie z opłat za pobór wód dla potrzeb energetyki wodnej (art. 294 pkt 2). Dodatkowo, w art. 295 ust. 4 zaproponowano odmienne zasady ustalania opłaty za wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi. Ujmowana woda, szczególnie powierzchniowa, z reguły zawiera już pewne substancje, które następnie wchodzi w skład ogólnej ilości substancji zawartych w odprowadzanych ściekach. Wprowadzona poprawka umożliwi ponoszenie opłaty za „ładunek zanieczyszczeń netto” zawarty w odprowadzanych ściekach.

Zmiana art. 310 ust. 1 pkt 1 dostosowuje jego treść do ogólnego rozwiązania dotyczącego administracyjnych kar pieniężnych w zakresie wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi.

Zmiany dotyczące art. 317, 318 i 319 oraz zawarte w art. 2 i art. 3 projektu ustawy wyniknęły z analizy dotyczącej funkcjonowania systemu opłat podwyższonych wprowadzonych w ustawie - Prawo ochrony środowiska, dokonanej w kontekście postulatów wnoszonych w ostatnim czasie przez sektor komunalny oraz jednostki samorządu terytorialnego. Wykazała ona

nadmierne obciążenia tych podmiotów opłatami podwyższonymi, szczególnie w sytuacjach podejmowania przez nie przedsięwzięć związanych z realizacją zadań własnych gminy w zakresie oczyszczania ścieków komunalnych. Zaproponowane zmiany mają na celu zoptymalizowanie istniejących mechanizmów poprzez złagodzenie restrykcyjności systemu, a tym samym stworzenie korzystniejszych warunków finansowych dla podmiotów podejmujących przedsięwzięcia służące realizacji zadań własnych gminy. Zmiany odnoszą się głównie do:

- 1) wydłużenia mechanizmu odroczenia terminu płatności opłat podwyższonych poza obowiązujący okres 5 lat w sposób pozwalający na długofalowe oddziaływanie, nawet do roku 2015, mechanizmów ochronnych w przypadku realizacji zadań z zakresu infrastruktury komunalnej. Optymalizują, tym samym, warunki finansowania tych zadań. Terminy odroczenia zostały dostosowane do terminów realizacji zadań wynikających z "Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych". Integralną częścią tego programu będzie „Program wyposażenia aglomeracji w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków”. Program ten jest ściśle powiązany z terminami realizacji zobowiązań w trakcie tymczasowego zamknięcia negocjacji z Komisją Europejską w obszarze "Środowisko - jakość wód".
- 2) korzystniejszych warunków związanych z pozyskiwaniem oraz stopniowym gromadzeniem środków na realizację zadań własnych gminy w zakresie kanalizacji i oczyszczania ścieków komunalnych poprzez:
  - umorzenie całej odroczonej opłaty podwyższonej, w sytuacjach terminowego zrealizowania przedsięwzięcia,
  - zawieszenie postępowania w przedmiocie odroczenie opłaty podwyższonej jeszcze przed dniem zatwierdzenia "Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych" (stworzony został dwu letni okres ochronny dla grupy podmiotów zobowiązanych do realizacji wynikających z tego programu),
  - uwzględnienie faktu, że realizacja tych przedsięwzięć odbywać się może na zasadzie współfinansowania tej inwestycji przez kilka podmiotów, a inwestorem głównym tego zadania nie zawsze jest gmina.

Wszystkie modyfikacje w obrębie systemu opłat podwyższonych zostały zaproponowane w taki sposób, aby jednocześnie zachować jego stymulacyjne oddziaływanie na podmioty nie posiadające wymaganych urządzeń chroniących środowisko przed zanieczyszczeniem, a jednocześnie dostosować ten system do wymogów Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych. Program ten będzie stanowił realizację zadań wynikających z ustawy – Prawo wodne, w kontekście dyrektywy 91/271/EWG, dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych, tj. wyposażenia aglomeracji w systemy kanalizacji. Termin realizacji tych zadań wynika

z uzgodnień dokonanych z Komisją Europejską w trakcie tymczasowego zamknięcia negocjacji w obszarze „Środowisko”.

Zmiany w art. 402, dotyczące przekazywania funduszy z tytułu opłat i kar, zwiększają marszałkom województw i wojewódzkim inspektorom ochrony środowiska możliwości finansowe obsługi systemu opłat i kar. Powinny one jednocześnie spowodować większą aktywność urzędów marszałkowskich w egzekwowaniu nieuiszczonych bądź uiszczonych w nieprawidłowej wysokości opłat.

Proponowany w art. 4 przepis przejściowy ma zapewnić ciągłość w funkcjonowaniu prawa w zakresie opłat za korzystanie ze środowiska.

Zaproponowane zmiany nie naruszają istoty instytucji prawnych już funkcjonujących - nie powodują tym samym skutków finansowych dla budżetu państwa.